

RUITLASÕ OLAVI JÄR' EJUTT 2

«Täämbätse Vanõbidõ Kogo kuuhistmisõ ja pido-ligu lõunõsõõgi pühendämi Gruusialõ.» Vanasurm kõhät ja parand hinnäst säälsamah, «Sakharthvelo terviklikkusõlõ ja esisaisvusõlõ»

Vanõbidõ Kogo võtt istõt ja targa' kaiva' nõutult valgõ linaga kaet lauda hindä iih.

Kausi' olliva' lavva pääl, luidsa' kaussõ kõrval, väidse' olliva' tavaperädselt läbi lavvalina lavva sisse lüüd. Midä olõ-õs, oll lubat pidolik gruusiaperäne lõunõsüük.

«Koh ruug om?» küüse Põio Karv viimäs nõutult.

Targa' uursõva' kaussõ lähäbält, Riitkraav läts valu näkopiteh kaussi, Põrna Aare nõst kausi silme mano ja käänd ümbre. Lubat Hartsood säält lavvalina pääle voola-as. Mitte tsilgakõistki.

«Kiä ruuva pääle projekti kirot?» urisi Vanasurm ja saistas püstü, väist lavva seest vällä tõmmateh.

Kõik kaiva' Sopatalo poolõ. Pääle Riitkraavi. Riitkraavilõ oll kauss näkko kinni jäänü'.

«Ma kirodi!» piuksat Sopatalo õnnõtulõ, «kalkuliir-se ruuva umahinda, püsikulu' panni paika, teie kasumieelarvõ, teie näile projekti plaanilitsõ bilansi...»

«Koh ruug om, Sopatalo?» röögähüt Vanasurm mõtskult.

«Euroopa Liit anna-as ruuva jaos rahha,» niuksat Sopatalo õnnõtulõ.

Vanasurm mõirat ebainimligult. Euroopa Liit... jälki! S'oo oll jo neläkümnes-viiekümnes projekt, minkõ pääle Euroopa Liit õnnõ vilst... Kõgõpäält anna-as nä rahha mardisandijuumisõs, sis tougati tagasi kadrisandiprojekt, sis suurõjoonõlinõ vastlaprojekt, minkõ Vanasurm eis' vällä mõtõl.

Vastlaprojekt oll geniaalnõ. Kõik laskva Euroopa Liidu säälh liugu ja kiä kõgõ pikebä liu saa, tuu süü eis' kõik kukli' ar'... Nuu' olli' suurõ' projekti', no' paistu' Euroopa Liidu as'a' nii halva' olõvat, õt Brüssel ikk jo' väiko paatävve ruuva peräst!

Ja üte vooriga oll kuulda' kummalist krabinat. Vanõba' kaiõva' ütstõõsõlõ kahtlustavalt otsa.

Vanasurm puttõ peoga otsaesist ja raput pääd - timä pää seeh krõbisa-as midägi! Niisamata raputiva pääle mõningat kahtlust pääd Karv, Põrn ja Riitkraav. Niisamata Pervelill, timäl krõbisi kõik aig, a hoops tõõsõ helüga.

Vanasurm nõst lavvalina nulga üles!

«Kae kos kurrat! Separatist!» tänt tä, üle näo naardõh, võtt Ahtokõsõ tur'ost kinni ja tõmmas mehepuja lavva alt vällä.

«Seto separatist,» ütõl tä ja patsut Ahtot ola pääle. S'oo poiss Vanasurmalõ miildü. Timä avit Petsere ar pästä. Täl, Vanasurmal oll jo katstõist killo Petseret üle piiri siiäpoolõ smugeldõt, Riitkraavil säidse, tõisil kõigil kilo-puultõist vähebält. Teno s'oolõ mehepujalõ saava' kõik Vanõbidõ Kogo liikmõ' ütškõrd armsahe Petsere mulda...

«Minkaga sa sääl krabistat, separatist?» uursõ Põrna Aare.

Ahto nõst väiko neläkandilist kiltatu paki Vanõbidõ Kogo silme ette.

«Vermešell,» lugi Põrn paki päält...

«S kuritsam i krevetami,» lugi kokko Riitkraav läbi plekist kausi ülejäänü' kokko. Täl olli' maagilitsõ' võimõ'.

«Mia s'oo sääne om,» uursõ Vanasurm ja raput separatisti. Ahto põvvõst sattõ moro pääle viil kuus-säidse neläkandilist pakikõist.

«Kiirmakaroni,» pobisi Ahto, «Petsere supõrmarkõtist osti.» Tä oll nä kotost üteh võtnü', õt ku kõtt helles lätt... Ahto olõ-õs usknu', hummogu siiäpoolõ säädõh, õt ihnõ' Vanõba' tälle tsilgakõsõ hartsood andva'...

«Kae', separatist,» alost Vanasurm. Timäl nupp nokso.

«Minevä kõrd sa avitit tuu Petsereas' aga?»

«Veid'okõsõ,» oll Ahto tagasihoidlik.

«Avida no kah, veid'okõsõ,» ütõl Vanasurm ja selet, «meil om Gruusia, sj'õ tähendäs

Päätükk 2. Gruusia toetusõs

Sakharthvelo toetusõs, pidolik ruvasüüminõ...»

«Gruusiaperäse ruuva,» täpsust Põrn.

«Jah, Sakharthveloperäse!» oll Vanasurm nõuh, «a meil olõ-õi ruuga?»

«Keedämi kiirmakaroni' ar'!» pakk Ahto vooriga, «ja söömi nä Gruusia toetusõs ar'!»

«Kas niimuudu saa?» lei Riitkraav kassi kokko.

«Mille sis saa-ai,» kehit Ahto õlgu. Tä juusk mõtsa, tõi veid'okõsõ kuivi ossi, tekk tulõ üles, juusk paaga järve viirde vii perrä. Poolõ tunni peräst oll ruug valms.

«Ruug, mia ruug,» oll Vanasurm peräh maitsmist nõuh, «a olõ-õi sukugi Sakharthveloperäne.»

«Gruusiast on asi kavvõh,» nentse Põrn peräh paast maitsmist niisamata.

«Väega kavvõh om asi Georgiast,» oll Riitkraav nõuh. Timä pia-as tuud maitsmistõs suuhtõgi pandma - täl olli' maagilitsõ' võimõ'.

Üts asi oll tävveste meelet lännü'. Ahto võtt lavvalt pipraanoma, vali ruuva sisse tühäs ja liigut paar kõrda kulbiga.

«Shkhkhashhvili,» õhas ainuma kõnõvõimõlisõ inõmisõna Vanasurm õnnõligult. Müüdä timä põski joosi' tunnustuspisara'... Georgiale.

Tõõsõ' kaiva' suuri, silmäviist pärlendävidõ silmiga ja kõrbe' ruvvalõ pääle suuri söömõga puhast värsket õhku.

Äkitselt naas Vanasurm kõvastõ naardma, tõõsõ' kai' tükk aigu päält, sis nakas itstämme Põio Karv. Järgmät-sena Riitkraav nii kõvastõ, õt kaus näo külest vallalõ tull, kõrraga kõõksõva naaru käeh kõik - Põrn hoit kässiga vapuvast kõtust, Sopatalo podisi hilläkeiste umma «pup-puppi», Sabarna kõõksas, nigu olõs hingätävä õhu projekt tagasi tougat ja Pervelill, kkinkõl huumorisuun tävveste olõmalda', muias mõlõba suupoolõga. Ku kõik naardva', oll järõligult ildaagu nalla tett.

Ahto pugõsi hirmununa lavva ala tagasi - tä oll kuulnu', õt Targa' hindä üle naardä' mõistva', a mõista-as mõtõlda', õt nä s'ood üte kõrraga nii pall'õ tegevä'.

Hüä äriplaan

Oraveere Anni

«Tiiät sõbõr! Mullõ lei parhilla' nigu nuiaga, üts hüä äriplaan päähä. Ja ku sa mu kampa lüüt, sis ajami varsti mõnõlõ võõra nimega pudelilõ küüdse' külge.»

«Kõnõlõ sis mullõ kah, ku tuu äriplaan nii hüä om, nigu sa siih suurõ suuga kität. Ja ku tulõ vällä, õt su äriplaan vett pidä, sis siih om mu käsi.»

Ütel varakeväjätõl üül, hiilsevä' kats miist Peipsi järve suunah. Näil olliva' säläkotih säälh ja kalavõrguh kangli all. Hillä hiilsevä' mehe' ja vaiknõ oll ka veteväli. Önnõ tsirgukõsõ', kinka und mehe' uma hiilmisõga' segäsivä', naksiva' hindidõ vaihõl tsitstämme.

«Sa ütõlit, õt nimä' mängvä' nii õt vesi keese, a ma kuulõ-õi midägi,» nurisõs sõbõr.

«Olõ vakka! Olõs parep ku nimä' sinno kah kuulõsi-i'.»

«Koh tuu lootsik sul om midä lubasit?» uursõ jälki rahulõlõmatu sõbõr.

«Kae', siih sama' tä ommõgi. Võta' ummõhtõ otsast kinni ja tõmbami tä vallalistõ vette.»

«Sääntsega! S'oo upumi mõlõmba ar' ja saami eis latkilõ söõgis,» peläs sõbõr.

«Ah, midä sa pelgät! Ma olõ s'oo innegi latkit püüdnu ja püvvä viilgi.

Loodsik tougati vette ja üts meestest nakas sõudma, a tõõnõ sääd uma mõlatüürist.

Mõlõmba' mehe' olliva' hoolõga aamõtõih. Kuigi mõlõbidõ jala' hämmest saiva', siski vahtõva' mehe' vapralt tõõnõtõõsõst müüdä. Kuagi miis nigu näeki-is, õt vett muudku tull ja tull ja loodsik muudku vaiu ja vaiu. Mõlõba' mehe' teivä' näo, õt näid huvta-ai' üts väigokõnõ viinirõ, õt näid huvitasõ' hoops latkõ', kiä' ümbre loodsigu lupsu lüümä naksiva'.

Pilve' lätsivä' lakja. Ilm läts valgõbast ja latkõ' naksiva' viih valu tandsu lüümä. Kas ti olõ trehvänü' nägemä, kuis latkõ' umma pulmatandsu tandsva'? Latkit om lugõmalda pall'õ ja kõik nimä' hüppäse' ummi hüppämisi ja kargasõ' ummi kargamisi. Tõmba' õnnõ võrk ümbre ja nõsta' kõik tuu summ lootskohe. Lootskohe küll, a lootsk oll jo' poolõnisti vett täüs ja õga kõõ tull muudku mano. No midä no' küll tetä'? Võrk om viimätsõ võimalusõni suuri rasvatsit kallo täüs, a ka loodsk om kohe-kohe jalgu alt ar' vaomah.

Vett loodskust vällä pillu' olõ-õi' aigu. Kalavõrku vallalõ laskõ' ka' saa-ai'. Ja kõigilõ hätile kroonis, kuagi miis oio' kah mõista-as. Ja kuis tuu järveperv küll nii kavvõndõhe om jäänü'. Ku jala' ummõhtõgi põhja haarussi'.

«Ma proomi s'ood võrku kuigimuudu kinni hoita', a sa' püvvä' sedä kremplit järveveerele ts' uut lähäle tõmmada'.»

«Kae'! Kiä' säält tulõva'. No sääne lainõtus aasõ meid kindla pääle põhja?» hiitü sõbõr.

«Sa olõ' vaiki! Küll ma kõnõlõ näidega eis'.»

Tuulsamal momendil manõõverdivä' viimädsõ Vinneaisõõ' kalakaitsõinspektori' vaivalt vii pääl saivallõ lootskulõ kõrvalõ. Peräst tõõnõtõõsõ tutvustamist tahtõva' kalakaitsõinspektori' mihi püügilupa nätä' ja ka loodsk pidi registriirmaldä' olõma.

«Näete eiski, õt ma' saa-ai' püügilupa karmanist otsi', õt mul ommava' mõlõba' käe' kalavõrku täüs». Abivalmi' inspektori' juhtõva' paadi' täpselt tõõnõtõõsõ kõrvalõ ja võti-va' as' atundligult võrguotsa' hindä kätte. Võrguhoidmisõst vabanõnu' kalamiis tõi puukarmanist mäantsegi paprõ päävävalgõlõ ja lei kõrra käe' lakja. Lei sääntse huuga, õt paprõ näpo vahihõlt tulldõ linnas ja mõlõba' lootsku' nakasiva' kõvastõ kõikumma. Tuu kõva kõikumisõ tulõmusõna vaiu ka' vana mädänü' paadinäro lõpligult põhja. Ku mõlõba' mehe' olliva' jo' inspektoriõd mootorpaadih, pässi kõva tülü vallalõ.

Inspektori' nõvviva' mihiilt püügilupa ja lootsku registriirimisnummõrd, a mehe' näütsivä' käega, kõrd kavvõndõhe ja kõrd sügävälle. Nimä' tõendivä' nigu üttest suust, õt näil oll küll

nii püügilupa ku ka lootskul nummõr olõmah. Ja nimä' olõs hüä meelega mõlõbit austõt inspektorilõ näüdänü', ku õnnõ aamõtõimih suurõjoulinõ mootorpaat ajanu-us näide väigokõist vagivahtõst lootskut põhja.

«Minge' mii' aametisõidukist vällä!» käsudi inspektori'.

«Õgas mii' jessukõsõ' olõ-õi', õt vii pääl k'avvu saami',» naksiva' kalamehe' inspektorilõ vasta.

«Viimäte piämi tii loomusõ kah kaldalõ viimä,» ironisirevää' inspektori'.

«Muidogi piät ja tuud jo' katõl põhjusõl: edimäne põhjus om tuu, õt mi loodsigu ti ar' upudi' ja tõõnõ põhjus om tuu, õt kõik latkõ' ommava' võrguh ummuksih ja saava' niikunni otsa.»

Päiv oll jo ammuki keskhummuogh, ku nelli miist tuu erakordsõlt suurõ loomusõga kalda pääle joudõva'. Kaldal jagõnõsi' kala' nigu eishindäst nelja hunkohe. Õga miis tekk uma kalahunnigu, tiiä-ai' kost vällävõlut kottõ sisse ja läts ilma jumalaga jätmaldä' minemä.